

REVISIONSVERKETS STÄLLNINGSTAGANDEN

RESULTATRAPPORTERINGEN PÅ FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Statens revisionsverk har granskat hur resultatmålen för år 2004 har uppställts och rapporteringen till riksdagen om dem har genomförts på försvarsministeriets förvaltningsområde. Det centrala revisionsmaterialet har utgjorts av statens budgetförslag för år 2004 och den till riksdagen för första gången avgivna berättelsen om statens bokslut, samt de bestämmelser, föreskrifter och anvisningar som gäller för dem. Vid revisionen har gått in för att klarlägga hur målsättningarna har uppställts samt resultatrapporteringens tillräcklighet, riktighet och ändamålsenlighet. På basis av revisionen framförs följande slutledningar.

I statens bokslutsberättelse för år 2004 har i beskrivningen av resultaten på försvarsministeriets förvaltningsområde de målsättningar som uppställts i budgetförslaget huvudtitel tagits fram väl i anknytning till motsvarande rapportering. Å andra sidan förekommer text som har att göra med de presenterade temahelheterna också på andra ställen i rapporteringen, varför den är oklar till sin struktur. Målsättningar på kapitelnivå har framförts synnerligen slumpmässigt och den till dem anknutna beskrivningen av resultaten är inte täckande.

Av rapporteringen hänför sig största delen till samhällliga effekter. Förhållandet mellan använda anslag och samhällliga effekter har inte kunnat påvisas. Vid beskrivningen av effekterna har inte heller resultaten analyserats i förhållande till den målsatta nivån. Det centrala i rapporteringen till riksdagen är skyldigheten att redovisa för förvaltningsområdets resultat och hur de i budgetförslaget uttryckta målsättningarna har förverkligats.

Bokslutsberättelsen innefattar ett stort antal verksamheter och åtgärder, vilkas samband med effekterna inte specificeras eller analyseras. En beskrivning av till varandra bristfälligt knutna åtgärder skapar inte en tillförlitlig helhetsbild av hur målsättningen uppnåtts. Dessutom rapporteras om åtgärder, vilkas egentliga effekter kan bedömas inträffa först efter budgetårets utgång. En resultatinformation som behövs för ändamålsenlig styrning och beslutsfattande förefaller inte att förmedlas till beslutsfattarna genom rapporteringen.

I rapporteringen nämns inte externa utvärderingar av de samhällliga effekterna och inte heller en sådan sammanfattning av de uppskattade effekterna som förutsätts av instruktionerna.

Om det operativa resultatet på försvarsministeriets förvaltningsområde ges synnerligen knapphändig information. Om produktivitet och lönsamhet förekommer inte uppgifter med undantag för några enstaka fall. Rapporteringen sker till denna del utan klar anknytning till målsättningen. Presentationen av till resultatet anknutna kvantitativa och kvalitativa data är knapphändig. Rapporteringen av det operativa resultatet täcker inte systematiskt och tillräckligt brett verksamheten på hela förvaltningsområdet. Åt beslutsfattarna förmedlas inte tillräcklig information om förvaltningens interna effektivitet.

I budgetförslaget har klart specificerats de resultatmål som gäller för förvaltningsområdets eller ett ämbetsverks budgetår, och de har presenterats som en

förteckning med franska streck. Resultatmålen har inte presenterats i enlighet med resultatänkandet enligt resultatområde eller t.ex. enligt olika sektorer av politiken. Förändringarna i verksamhetsomgivningen har beskrivits synnerligen väl.

För produktivitet och lönsamhet har inte alls uppställts målsättningar. Merparten av målsättningarna kan kategoriseras som effektivitetsmål.

De flesta av målsättningarna rörande effekter är sådana, att det kan ses som ytterst svårt att åstadkomma en entydig rapportering gällande dem. Målsättningarna är till sin art uttryck som har att göra med en utveckling eller förbättring av sakernas tillstånd. Emedan de saknar en klar definiering av den eftersträvade målsatta nivån, utgör de inte någon särskild god grundval för en faktisk rapportering om resultaten.

Till målsättningarna har inte heller fogats tidsserier som skulle beskriva den utveckling som har förekommit.

I bokslutsberättelsen kan rapporteras och - t.ex. med anledning av oförutsedda förändringar i omgivningen - är det också skäl att rapportera också om sådana omständigheter som inte har nämnts i budgetförslaget. Grundprincipen för resultatänkandet är emellertid den, att utgångspunkten för beskrivningen av resultatet är de resultat i fråga om vilka motsvarande målsättningar har uppställts i budgetförslaget. Å andra sidan borde trots brister i måluppställandet resultaten av de viktigaste verksamheterna alltid rapporteras i bokslutsberättelsen.

På försvarsministeriets förvaltningsområde är de av riksdagen beviljade anslagen inte tillräckligt väl knutna till verksamhetens resultat. Av denna anledning förverkligas inte redovisningsskyldigheten på ett behörigt sätt i fråga om det måluppställande och den resultatrapportering som varit föremål för revisionen.

Vid utvecklandet av resultatrapporteringen borde de ovan konstaterade bristerna och följande rekommendationer beaktas.

Rekommendation 1:

Det är skäl att utveckla både presentationen av resultatmål i budgetförslaget och rapporteringen så att de är klarare. Förvaltningsområdets hela spektrum av målsättningar och rapporteringen borde presenteras i enlighet med resultatänkandet, t.ex. enligt sektorer av politiken. Bokslutsberättelsen och budgetförslaget borde vara likadana till sin struktur. När försvarsförvaltningens organisatoriska struktur utvecklas borde också resultatstyrningens aspekt beaktas.

Rekommendation 2:

Av målsättningarna borde klart framgå målsättningarnas hierarkiska struktur. I handlingarna gällande målsättningarna borde specificeras de målsättningar på lägre nivå, som anknyter till hur målsättningar på högre nivå i budgetförslaget realiserar. Rapporteringen om målsättningar på lägre nivå kunde utgöra en systematisk utgångspunkt för resultatrapporteringen i bokslutsberättelsen.

Rekommendation 3:

Det vore skäl att överväga tidsutsträckningen för rapporteringen om målsättningar på högre nivå. För de flesta effektmål är en årlig rapporteringsintervall alltför kort. Resultatmålen funktionsduglighet borde förbättras så, att uppnåendet av den kan mätas och utvärderas på ett tillförlitligt sätt. Tidsserier, som beskriver utvecklingen, borde användas i större utsträckning.

Rekommendation 4:

Utvärderingar av de samhällliga effekterna av verksamheten på förvaltningsområdet bör framdeles få en mera betydande roll som en del av måluppställandet och rapporteringen.

Rekommendation 5:

I enlighet med de nya instruktionerna bör strävas till att för att för hela förvaltningsområdet och alla organisationsnivåer uppställs konkreta målsättningar med avseende på alla delfaktorer inom det operativa resultatet och på de samhällliga effekterna.

Revisionsverket framhåller att ett ändamålsenligt måluppställande och en ändamålsenlig resultatrapportering är nödvändiga för att tillgodose riksdagens behov av information, men att de också är synnerligen behövliga för resultatstyrningen på förvaltningsområdet.